

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТУРКИЯ ЎРТАСИДАГИ КЕНГ ҚАМРОВЛИ СТРАТЕГИК ШЕРИКЛИК ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғанининг тақлифи билан 29 январь кунини расмий ташриф билан ушбу мамлакатда бўлди.

Анқара шаҳридаги “Эсенбога” халқаро аэропортида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва рафиқасини Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоған ва рафиқаси кутиб олди.

Икки давлат байроқлари кўтарилди, фахрий қоровул саф тортди.

Давлат раҳбарлари ва биринчи хонимлар қисқа учрашув ўтказдилар.

Суҳбатда Ўзбекистон билан Туркия ўртасидаги кенг қамровли стратегик шериклик муносабатларини кенгайтириш масалалари юзасидан фикр алмашилди.

Шундан сўнг Туркия Республикаси Президентининг Анқара шаҳридаги Оқсарой қароргоҳида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевни расмий кутиб олиш маросими бўлиб ўтди.

Давлатимиз раҳбарини Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоған кутиб олди.

Майдонда олий мартабали меҳмон шарафига фахрий қоровул саф тортди. Президентлар Шавкат Мирзиёев ва Режеп Таййип Эрдоған шоҳсупага кўтарилдилар. Ҳарбий оркестр ижросида икки мамлакат давлат мадҳиялари янгради. Етакчилар фахрий қоровул сафи олдидан ўтиб, расмий делегациялар аъзоларини қўтладилар.

Анқара шаҳридаги Президент саройида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоғанининг тор доирадаги учрашуви бўлиб ўтди.

Суҳбат аввалида давлат раҳбарлари бутун мусулмон уммати учун

муқаддас Рамазон ойи кириб келаётгани билан бир-бирларини самимий табриқладилар.

Ўзбекистон – Туркия кенг қамровли стратегик шериклик муносабатларини, хусусан, сиёсий, савдо-иқтисодий, маданий ва гуманитар соҳаларда янада кенгайтириш масалалари атрофида муҳокама қилинди.

Барча даражалардаги юқори суръат ва фаол мулоқотлар мамнуният билан қайд этилди. Томонлар яқинда бўлиб ўтган стратегик режалаштириш гуруҳининг “4+4” форматидаги учрашувининг самарали натижаларини олқишладилар.

Ўзаро товар айирбошлаш ҳажми, қўшма корхоналар, мамлакатлар ўртасидаги авиақатновларнинг сони изчил ўсиб бормоқда. Мунтазам равишда қўшма маданий тадбирлар ўтказиб келинмоқда.

Саноат, қишлоқ хўжалиги, ижтимоий ҳимоя ва бошқа устувор йўналишларда лойиҳа ва дастурларни илгари суриш зарурлиги таъкидланди.

Мудофаа ва хавфсизлик соҳасида, кибержиноятчиликка қарши курашиш борасида ҳамкорлик ва ўзаро мувофиқлаштирувни мустаҳкамлашга алоҳида эътибор қаратилди.

Етакчилар халқаро ва минтақавий кун тартибидаги долзарб масалалар юзасидан ҳам фикр алмашилди.

Сўнг Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоған раислигида олий даражадаги Стратегик ҳамкорлик кенгашининг тўртинчи йиғилиши бўлиб ўтди.

Томонлар мазкур йиғилиш муборак Рамазон ойи ҳамда икки мамлакат ўртасида Абдий дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома имзоланганига 30 йил тўлиши арафасида ўтаётгани рамзий маънога эга эканини таъкидладилар.

Сиёсий мулоқот жадал ривожлана-

ётгани, халқаро масалалар юзасидан томонларнинг позицияси ўхшаш экани мамнуният билан қайд этилди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Туркий давлатлар ташкилоти, Ислам ҳамкорлик ташкилоти, Иқтисодий ҳамкорлик ташкилоти ва бошқа тузилмалар доирасида ўзаро қўллаб-қувватлашни давом эттиришга келишиб олинди.

Парламентлараро алоқалар, жумладан, дўстлик гуруҳлар доирасида фаоллашди.

Ўзаро савдо ҳажми, шунингдек, Туркиянинг етакчи компаниялари билан қўшма корхона ва лойиҳаларнинг сони изчил равишда ўсиб бормоқда.

Келгуси йилларда товар айирбошлаш ҳажминини, жумладан, Имтиёзли савдо тўғрисидаги битимдаги товарлар рўйхатини кенгайтириш орқали 5 миллиард долларга етказиш вазифаси белгилаб олинди.

Ташрифга тайёргарлик доирасида алоҳида дастур асосида амалга оширилиши назарда тутилган саноат кооперациясининг янги устувор йўналишлари ишлаб чиқилган.

Шунингдек, ҳудудлараро ҳамкорликнинг улкан салоҳияти қайд этилди. Йил охирига қадар Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан делегациялар ҳамкор ҳудудлар билан лойиҳалар соҳаларида ишлаб чиқиш мақсадида Туркияга ташриф буюради.

Қишлоқ хўжалиги, боғдорчилик, соғлиқни сақлаш ва тиббий туризм соҳаларида Туркиянинг илғор тажрибасини жорий этиш зарурлиги таъкидланди.

Туризм йўналишида алоқаларни ривожлантириш, театр фестиваллари ва маданият ҳафталикларини ўтказиш, тарихий фильмларни биргаликда ишлаб чиқариш, маданий мерос объектларини ҳамкорликда тиклашга алоҳида эътибор қаратилди.

Таълим соҳасидаги ҳамкорликни чуқурлаштириш мақсадида шу йил

бахорда Бухорода тўртинчи Ректорлар форумини ўтказишга келишиб олинди.

Шунингдек, Қўшма ҳукуматлараро комиссия ҳамраисларининг кўп қиррали ҳамкорликнинг истиқболли йўналишлари юзасидан ҳисоботлари тингланди.

Йиғилиш якунида икки давлат ҳукуматларига қабул қилинган қарорларни амалга ошириш бўйича “йўл харитаси”ни тасдиқлаш топширилди.

Шавкат Мирзиёев Режеп Таййип Эрдоғанга Ўзбекистонга ташриф билан келишни тақлиф қилди.

Олий даражадаги Стратегик ҳамкорлик кенгашининг тўртинчи йиғилиши якунлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоған Қўшма баёнот ҳамда Кенг қамровли стратегик шериклик доирасидаги ҳамкорлик механизмлари тўғрисидаги қарорни имзоладилар.

Бундан ташқари, кўп қиррали шерикликнинг турли йўналишларини қамраб олувчи икки томонлама ҳужжатлар тўплами имзоланди. Хусусан:

- соғлиқни сақлаш, таълим ва ҳарбий тиббиёт соҳаларидаги ҳамкорлик тўғрисида;
- иқтисодий ва молиявий ҳамкорлик тўғрисида;
- кончилик саноатида ўзаро ҳамкорлик тўғрисида;
- халқаро транспорт йўлакларини ривожлантириш бўйича ҳамкорлик тўғрисида;
- махсус иқтисодий зоналар соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисида;
- ядро хавфсизлиги, жисман ҳимоя қилиш, кафолатлар ва радиацион ҳимоя соҳасидаги ҳамкорлик ва ахборот алмашинуви тўғрисида;
- миграцияга кўмаклашиш ва фуқароларни ўз мамлакатига қайтариш соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисида;

(Давоми 2-бетда) ►

ЯНГИ ҚОНУН:

МАҲАЛЛАЛАРДА ХАВФСИЗ МУҲИТНИ БАРҚАРОРЛАШТИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

Бу ўринда “Ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш тизими янада такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига қўшимча ва ўзгаришлар киритиш тўғрисида”ги қонун ҳақида сўз бормоқда. Ушбу қонун Олий Мажлис Сенатининг ўн иккинчи ялли мажлисида сенаторлар томонидан маъқулланган.

Кутбиддин БУРҲОНОВ,
Олий Мажлис Сенати
Мудофаа ва хавфсизлик
масалалари қўмитаси раиси

Маълумки, Президентимиз томонидан 2025 йил 3 январда қабул қилинган “2025 йилда республика маҳаллаларида хавфсиз муҳитни яратиш ва ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш тизими самарадорли-

гини янада ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида”ги қарорда асосий урғу жиноятларни жиловлалашга кўмаклашувчи муҳим инфраструктурани шакллантиришга қаратилди.

(Давоми 3-бетда) ►

Муносабат

Доимий огоҳлик ва жамиятда бирдамлик – МУҲИМ ОМИЛЛАР

Кеча Президентимиз раислигида видеоселектор йиғилишида қўрилган масалалар бугун нафақат Ўзбекистонда, балки дунёнинг кўп қисми мамлакатлари учун ҳам долзарбдир. Бу ўринда, хусусан, кибержиноятчилик, гўёҳандлик ва уюшган жиноятчилик ҳақида сўз бормоқда. Ушбу иллатлар давлат ва жамият хавфсизлигига тўғридан-тўғри таҳдид қилиши билан янада хавфли ҳисобланади.

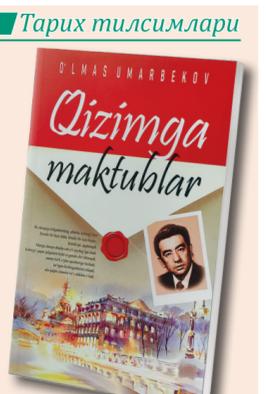

Зумрад БЕКАТОВА,
Олий Мажлис Сенати
Суд-ҳуқуқ масалалари ва
коррупцияга қарши курашиш
қўмитаси аъзоси

(Давоми 2-бетда) ►

Ўлмас УМАРБЕКОВ,
Ўзбекистон
халқ ёзувчиси

Қизимга мактублар

(Давоми. Боши ўтган сонда) — Чап томондаги шиш — Стома атрофи гулдас- та, — деди бўлим бошлиғи профессор В.В.Шентал. — Муродхўжаев телефонда менга айтган эди. Тўғри чиқди. Процесс иккала томонда бор. Аммо ичкарига ўтмаган.

(Давоми 4-бетда) ►

Қонунчиликдаги янгиликлар

Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг навбатдаги мажлисида маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга ўзгариш ва қўшимчалар киритишни назарда тутувчи, давлат фуқаролик хизмати тизимини такомиллаштиришга, экология, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ҳамда табиатдан оқилона фойдаланиш соҳасидаги ҳуқуқбузарликларни тартибга солишга, бола ҳуқуқларининг кафолатларини янада кучайтириш, тазйиқ ва зўравонликдан жабрланган хотин-қизларни ҳимоя қилишга қаратилган қонун лойиҳалари муҳокама қилинди.

Парламент фаолияти

Вояга етмаганларнинг ҳуқуқлари ҳимояси йўлида

Мажлисида дастлаб бир гуруҳ депутатлар томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида ишлаб чиқилган “Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий

жавобгарлик тўғрисидаги кодексига қўшимча ва ўзгаришлар киритиш ҳақида”ги қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда муҳокама қилинди. (Давоми 3-бетда) ►

Турмуш чорраҳаларида

Ота фарзандларини тарбиясига ололмади, ЧУНК И ...

Юртимизда вояга етмаган болаларнинг ҳуқуқларини ҳар томонлама ҳимоя қилиш, жисмонан ва маънан баркамол бўлиб улғайишлари учун гамхўрлик кўрсатиш, уларга нисбатан тазйиқ ва зўравонликларнинг олдини олиш миллий қонунчилигимизнинг ажралмас қисми ҳисобланади. Беғона шахсларгина эмас, ҳатто боланинг ота-онаси ҳам ўз фарзандига нисбатан у ёки бу шаклда зўравонлик қилиши, руҳиятига салбий таъсир кўрсатувчи хатти-ҳаракатлар содир этиши мумкин эмас.

(Давоми 2-бетда) ►

Жамиятимиз мақсади

Мурожаатнома – юксак стратегик мақсад, қатъий масъулият ифодаси

Янги Ўзбекистоннинг стратегик мақсади сифатида белгиланган – ҳар томонлама ривожланган, эркин ва фаровон, замонавий демократик давлат ва очик фуқаролик жамиятини барпо этишнинг энг муҳим ва устувор йўналишларини белгилаб берган давлатимиз раҳбарининг 2025 йил 26 декабрда Парламентга ва у орқали халқимизга йўллаган навбатдаги Мурожаатномаси бугунги кунга кенг жамоатчилик ҳамда нуфузли халқаро экспертларнинг юксак эътирофларига сазовор бўлмоқда.

Дарҳақиқат, Президентимиз мурожаатномасида алоҳида қайд мизнинг бу сафарги мурожаатномасида алоҳида қайд этилганидек, бутун инсоният

кутилмаган кулфат ва талафотлар, ўта оғир синов ва қийинчиликларни бошидан кечириётган мураккаб геосиёсий вазиятда “содир бўлаётган ва яқин-яқингача ҳеч ким тасаввур қила олмаган ўзгаришлар, давлатлар ўртасида иқтисодий қарама-қаршилиқ, хавфсизликка таҳдидлар ортиб бораётган таҳликали” бир замонда яшамоқдамиз.

(Давоми 2-бетда) ►

Ноҳақ айбланган инспектор 15 йилдан сўнг оқланди

Мамлакатимиз судлари томонидан 2025 йилда 422 нафар шахс оқлангани судьялар мустақил қарор қабул қилаётганидан далолатдир. Президентимиз Шавкат Мирзиёев 2026 йил 27 январь кунини Тошкент шаҳри ички ишлар бош бошқармаси ҳузуридаги Қўриқлаш бошқармасида давлат ҳамда жамият хавфсизлигига тўғридан-тўғри таҳ-

дид қилаётган уюшган жиноятчилик, наркотиқчилик, кибержиноятлар ва яширин иқтисодиёт бўйича таъсирчан чораларни белгилаш юзасидан бўлиб ўтган видеоселектор йиғилишида судьяларнинг хизматини ана шундай эътироф этди.

(Давоми 3-бетда) ►

ЎЗБЕКИСТОН ВА ТУРКИЯ ЎРТАСИДАГИ КЕНГ ҚАМРОВЛИ СТРАТЕГИК ШЕРИКЛИК ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИЛАДИ

◀ (Бошланиши 1-бетда)

– Ўзбекистон Республикаси Дин ишлари бўйича кўмитаси ва Туркия Дин ишлари бошқармаси ўртасидаги ҳамкорлик тўғрисидаги ҳукуматлараро битимлар;

– Ташқи ишлар вазирликлари ўртасида 2026-2027 йилларга мўлжалланган ҳамкорлик дастури;

– Ўзбекистон Енгил саноатни ривожлантириш агентлиги ва Туркия Олий таълим кенгаши ўртасида баённома; – Маданият соҳасида 2026-2027 йилларга мўлжалланган ҳамкорлик режаси.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоган Анқара шаҳрида бўлиб ўтган олий даражадаги Стратегик ҳамкорлик кенгашининг тўртинчи йиғилиши якунлари юзасидан оммавий ахборот воситалари вакиллари учун баёнот бердилар.

Давлатимиз раҳбари сўзининг аввалида туркиялик ҳамкасбига кўрсатилган меҳмондўстлик ва кенгаш доирасидаги самарали музокаралар учун самимий миннатдорлик билдирди.

Бугунги кунда Туркия барча соҳаларда улкан ютуқларга эришаётгани ва нафақат мусулмон дунёсида, балки глобал миқёсда ҳам ҳақли равишда юксак ҳурмат-этибор қозонгани алоҳида таъкидланди.

Кейинги йилларда Ўзбекистон – Туркия дўстлик ва кенг қамровли стратегик шериклик муносабатлари сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилгани мамнуният билан қайд этилди.

Ўтган йили ўзаро савдо ҳажми 3 миллиард доллардан, қўшма корхоналарнинг сони эса 2,2 мингтадан ошди, ўзлаштирилган инвестицияларнинг умумий ҳажми қарийб 10 миллиард долларни ташкил этди.

Икки мамлакат ўртасида ҳафтасига 100 га яқин авиакатнов амалга оширилмоқда. Туркиянинг етакчи компаниялари иштирокида 9 миллиард долларлик лойиҳалар портфели шакллантирилган.

Кенгаш йиғилишларини мунтазам равишда ўтказиш, Ҳукуматлараро комиссия ва Стратегик режалаштириш гуруҳи механизмларидан самарали фойдаланиш тўғрисида қарорлар қабул қилинди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Ислом ҳамкорлик ташкилоти, Туркий давлатлар ташкилоти ва бошқа нуфузли халқаро тузилмалар доирасидаги ўзаро қўллаб-қувватлаш амалиёти давом эттирилади.

Етакчилар савдо ҳажмини, шу жумладан, Имтиёзли савдо тўғрисидаги битим доирасида товарлар турини кенгайтириш, устувор иқтисодий тармоқларда саноат кооперациясини мустаҳкамлаш орқали 5 миллиард долларга етказишга қўлбўйиб олдилар.

Шунингдек, маданий ва гуманитар алмашиувларни янада кенгайтиришга, хусусан, биргаликда театр ва кино ҳафталиклари, бадиий кўргазмаларни ўтказиш ҳамда зиёрат туризмни ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилди.

Кенгаш йиғилиши якунларидан келиб чиқиб, икки

мамлакат ҳукуматлари томонидан эришилган келишувларни ўз вақтида ва сифатли амалга ошириш бўйича кенг қамровли “йўл харитаси” қабул қилиниши таъкидланди.

Анқара шаҳрига расмий ташриф доирасида Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев ва Туркия Республикаси Президенти Режеп Таййип Эрдоган Ҳатай вилоятида мамлакатимиз томонидан барпо этилган “Ўзбекистон” турар жой мажмуасининг очилиш маросимида иштирок этдилар.

Тадбирда давлатимиз раҳбари уч йил олдин содир бўлган вайронкор зилзила қардош турк халқи учун оғир синов бўлганини таъкидлади. Ўзбекистон ушбу фожияли даврнинг дастлабки кунлариданоқ Туркияга ҳар томонлама ёрдам кўрсата бошлади.

Қисқа фурсатда 100 нафар ўзбекистонлик қутқарувчи ва 70 нафар тиббиёт ходими фалокат содир бўлган ҳудудга етиб борди. Қидирув-қутқарув ишлари натижасида 18 киши қутқарилди, 200 нафарга яқин жабрланганлар вайроналар остидан чиқарилди. Дала шифохонаси 4 минг нафар беморга тиббий ёрдам кўрсатди.

Президент Режеп Таййип Эрдоган ташаббуси билан зилзила оқибатларини бартараф этиш бўйича кенг қўламли дастурлар амалга оширилаётгани алоҳида қайд этилди. Бугунги кунга қадар мамлакатда 455 мингдан ортиқ уй-жой қурилди.

Ўзбекистон, ўз навбатида, қисқа муддатларда Ҳатай вилоятининг Арсуз туманида 300 дан зиёд тўлиқ жиҳозланган хонадон, жами 24 та кўп қаватли уйдан иборат барча зарур инфратузилмага эга замонавий турар жой мажмуасини барпо этди.

Туркия Президенти ушбу мажмуа нафақат жабрланган оилалар учун янги уй, балки ўзбек ва турк халқлари ўртақсидаги абадий дўстликнинг ёрқин намунаси эканини таъкидлади.

Етакчилар лойиҳани амалга оширишда иштирок этган қурувчилар, муҳандислар, ишчилар ва барча ҳамкорларга самимий миннатдорлик билдирдилар.

Давлат раҳбарлари янги хонадонлар қалитларини уларнинг эгаларига тантанали равишда топширдилар.

Шунингдек, Президентлар Истанбулнинг Бекиркёй туманида ўзбек мактаби қурилишини бошлаб бердилар. Мазкур даргоҳ Ўзбекистоннинг хориждаги биринчи таълим муассасаси бўлади.

Янги ўқув маскани Туркияда яшовчи ўзбек оилаларининг фарзандларига ўз она тилида таълим олиши билан бирга миллий қадриятлар, маданият ва аъноларни сақлаб қолиш имконини беради.

Томонлар ушбу мактаб икки қардош халқ ўртасидаги ришталар янада мустаҳкам бўлишига хизмат қилиши, ёш авлод учун муҳим таълим ва тарбия марказига айланишига ишонч билдирдилар.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Туркия Республикасига расмий ташрифи якунланди.

ЎЗА

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Энди бевосита ҳуқуқшунослик касбимдан келиб чиқиб, Янги Ўзбекистонда суд ҳокимиятининг чинакам мустақиллигини амалда таъминлаш, ушбу муҳим органи ташкилий-институционал тартибда тубдан такомиллаштириш, янги жамиятдаги шиддатли ислохотлар талабларига мослаштириш мамлакатимиздаги ҳуқуқий сиёсатнинг энг устувор йўналишига айланганлигини алоҳида таъкидламоқчи-ман. Эътибор қилинг, биригина одил судлов фаолиятини тўлақонли амалга ошириш мақсадида, кейинги 9 йилда 70 дан ортиқ норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар қабул қилиниб, унинг ижросини самарали таъминлаш бўйича кўплаб амалий ишлар қилинмоқда.

Давлатимиз раҳбари томонидан 2025 йил 26 декабрда йўлланган навбатдаги Мурожаатномада ҳам устувор йўналишлардан бири сифатида замонавий давлат бошқаруви ва адолатли суд-ҳуқуқ тизими борасидаги ислохотларни давом эттириш вазифаси белгиланди.

Бунда асосий ёндашув суд-ҳуқуқ тизимини халққа яқинлаштиришга қаратилган ишларни изчил давом эттириш, хусусан, одил судлов жараёнини “рақамли суд” концепцияси асосида ташкил этиши янада такомиллаштириш, эндиликдаги вазифа терговни ҳам рақамлаштириш орқали инсон ҳуқуқлари ҳимоясини кучайтириш, айниқса, жиноят ҳақидаги аризонани қабул қилишдан бошлаб, ишни судга ўтказишга бўлган босқичларга сунъий интеллект технологияларини жорий этиш орқали инсон омилини қисқартириш лозимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Муносабат

Доимий огоҳлик ва жамиятда бирдамлик – муҳим омиллар

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Давлатимиз раҳбарининг кибержиноятчилик, наркотиқсозлик, уюшган жиноятчилик ва яширин иқтисодиётга қарши курашиш соҳасида билдирган танқидий фикрлари тизимдаги жиддий камчиликларни очиб кўрсатиб берди. Жумладан, ўтган йили пойтахтимида кибержиноятлар сони 16 мингтадан ошган.

Бунда фуқароларга қарийб 2 триллион сўм моддий зарар етказилган. Бироқ ушбу жиноятларни фош этиш даражаси 8 фоизни ҳам ташкил этмаяпти.

Шунинг учун ҳам, айна йўналишда тизимли ислохотлар ва кескин чоралар кўрилиши зарурлиги алоҳида таъкидланди. Жиноятчилар банк тизимидаги бўшлиқлар, аҳолининг ишончсизлиги ва рақамли саводхонлигининг етарли эмаслигидан фойдаланаётгани

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Акс ҳолда, вазият оғир феъл-атворли ота-оналар ўз фарзандига эгаллик ҳам қилолмайдиган ҳолатга етиб келиши эҳтимоли ортади. Бу фикрни фуқаролик ишлари бўйича Кўргонтепа туманлараро судида кўриб чиқилган ҳолат – болани ўз тарбиясига олишга доир даъво аризаси қаноатлантиришдан рад этилганлиги мисолида ҳам кўриш мумкин.

Аниқроқ айтганда, Жамшид Эрматов (исм-шарифлар ўзгартирилган) судга қайнонаси Хосиятхон Собировага нисбатан даъво аризаси билан мурожаат қилиб, 13 ёшли Икромжон ҳамда 10 яшар Мубиноҳон исмли фарзандларини ўзининг тарбиясига олиб беришни сўраган. Суд мажлисида Ж.Эрматов турмуш

Жамиятимиз мақсади

Мурожаатнома – юксак стратегик мақсад, қатъий масъулият ифодаси

Мурожаатномада адолатли суд-ҳуқуқ тизимини такомиллаштиришга қаратилган энг муҳим ғоя ва ташаббуслардан яна бири – 2026 йилдан бошлаб, тергов судьяларига санкция ва мажбурият чораларини ўзгартириш ҳамда бекор қилиш ваколатларини бериш масаласи бўлди.

Маълумки, 2025 йил 1 январдан мамлакатимизда жиноят ишини судга қадар юритишда тарафлар ўз ҳуқуқларидан тўлақонли фойдаланиши ва процессуал мажбуриятларини бажаришлари учун бу жараёнда ҳолислик ҳамда беғадидда жиноят ишлари бўйича туман (шаҳар) судлари таркибида тергов судьяси лавозими жорий этилди.

Айтиш керакки, суд тизимида нисбатан янги институт – тергов судьясининг вужудга келиши одил судловни амалга оширишнинг ниҳоятда муҳим омилларидан бири ҳисобланадиган суд назоратининг самарали амалга оширилиши, инчунин, ишни судга қадар юритишда ҳақиқий ва қонуний тортишув муҳитини яратиш имкониятини янада оширди. Сабаби, айнан химоячининг илтимосномасини ишни судга қадар юритувчи органлар ҳал қилмаслиги туфайли кучлар мувозанати яратилмади. Бу эса, жиноят процессида химоячи мавқеининг янада ошишига, унинг ишбиландиш жараёнида қатнашиш ҳуқуқи таъминланишига амалий таъсир кўрсатади. Ишончли далилларни топиш

ва мустаҳкамлаш юзасидан асосли илтимосномаси рад қилинган ҳолларда, тергов судьяси унга ушбу ҳуқуқидан фойдаланиш имкониятини кафолатлайди.

Юқоридагилардан келиб чиқиб айтганда, Мурожаатномада суд процессида ниҳоятда муҳим аҳамият касб этадиган тергов судьясига қўшимча ваколатлар бериш билан унинг фаолияти самарадорлигини ошириш вазифаси белгиланмоқда.

Эндиликда тергов судьяси ўзи рухсат берган қамоққа олиш, уй қамоғи ёки гаров эҳтиёт чорасини ўзи ўзгартириши, қонуний деб топса, уни бекор қилиши мумкин. Шунингдек, айбланувчига нисбатан қўлланилган па-спорт ҳаракатини чеклаш, Ўзбекистон Республикасидан чиқишни тақиқлаш, мол-мулкни хатлаш ёки телефонлар орқали олиб бориладиган сўзлашувларни

Давлатимиз раҳбари томонидан 2025 йил 26 декабрда йўлланган навбатдаги Мурожаатномада ҳам устувор йўналишлардан бири сифатида замонавий давлат бошқаруви ва адолатли суд-ҳуқуқ тизими борасидаги ислохотларни давом эттириш вазифаси белгиланди.

ташвиш билан қайд этилди.

Биргина ўтган йилнинг ўзида пойтахтимида 4 мингдан ортиқ наркотиқ жиноят қайд этилган. Қолаверса, 112 та уюшган жиноий гуруҳ томонидан 1

хавfli ва долзарб эканлигига яққол мисол бўла олади. Айни чоғда, бу масалада фақат ижрога таяниш етарли эмас.

Бундай иллатларга қарши кура-

минг 300 дан зиёд жиноят содир этилган. Буларнинг барчаси, шубҳасиз, жамият хавфсизлиги учун жиддий таҳдиддир.

Айрим айбдор шахсларнинг жазони тўлиқ ўтамасдан озодликка чиқиши туфайли такрорий жиноятлар содир этилиши кескин кўпайган. Шу биргина омил ҳам, ҳолатнинг қай даражада

ўртоғи 9 йил аввал хасталикдан вафот этгани, уч ой илгари болалари бувисининг уйига кетиб қолгани, эндиликда эса, қайнонаси уларни отаси билан бирга яшашига рухсат бермаётганлигини таъкидлаган.

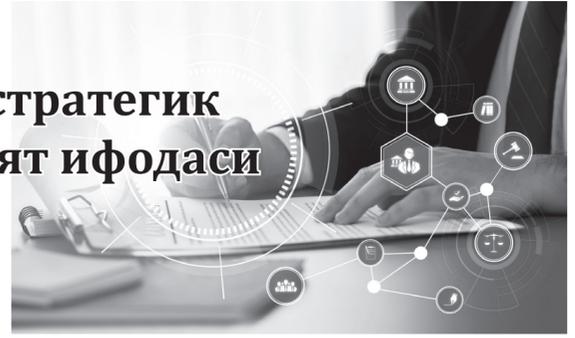
Аниқланишича, кунларнинг бирида тушлик вақтида Икромжон ўғай онасининг топшириги билан идишларни тоза ювмагани учун отаси унга танбех беради. Мулоқот жараёнида ота ўз ўғлининг кўкрак қисмига туртиб, идишларни қайтадан тоза ювишни буюради. Шу воқеанинг эртасига Икромжон синглиси Мубиноҳонга олиб, “мактабга кетаяпмиз” деб уйдан чиқади.

Хўш, суд қандай тўхтама қелди? Бу саволга жавоб беришдан аввал айна мавзудаги халқаро ва миллий қонунчиликка қисқача тўхталсак.

лигини, бувиси билан бирга яшамоқчи эканлигини маълум қилади. Ўз навбатида, Хосиятхон Собирова куёвига набираларига нисбатан мунтазам равишда салбий муносабатда бўлаётгани учун уларни бермаслигини таъкидлайди.

Бу орада Жамшид Эрматов қайнонаси фарзандларини қайтармаётганлиги юзасидан туман ички ишлар бўлимига мурожаат этади. Бироқ мурожаат ҳосил бўлмади: ички ишлар бўлими жиноят иши кўзга ташланган ҳолда қарор қабул қилади. Шундан сўнг судлашишга жазм қилади.

Хўш, суд қандай тўхтама қелди? Бу саволга жавоб беришдан аввал айна мавзудаги халқаро ва миллий қонунчиликка қисқача тўхталсак.

эшитиб туриш каби процессуал мажбурият чораларини ҳам бекор қилиши мумкин. Шунингдек, Мурожаатномада Президентимиз томонидан айна пайтгача миллий суд тизимимизда мавжуд бўлмаган янги бир институтни татбиқ этиш ғояси илгари сурилди. Яъни “энди жиноят процессига инглиз ҳуқуқидаги давлатларда ижобий натижа берган “халқ вакиллари ҳайъати” институти босқичма-босқич жорий этилади. Бунда ўта оғир ва жамиятда шов-шувга сабаб бўлаётган жиноятлар жамоатчилик вакиллари иштирокда кўриб чиқиши суд ҳукмининг янада адолатли бўлишига хизмат қилади”.

Гап шундаки, суд тизимида “халқ вакиллари ҳайъати” институтининг жорий этилиши, биринчидан, ҳуқуқий демократик давлат ва эркин фуқаролик жамияти шароитида судда энг муҳим демократик институтлардан бири шаклланишига эришилади; иккинчидан, фуқаролар ва тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини, шунинг барида, жамият манфаатларини суд органлари орқали ҳимоя қилиш соҳасидаги қонунчилик талабларининг ижро этилишини таъминлаш имконияти орттиришга олиб келади; учинчидан, давлат органларининг ўз зиммасига юклатилган, ижтимоий ва жа-

моатчилик манфаатларига дахлдор бўлган вазибалар ва функцияларни бажариши устидан таъсирчан жамоатчилик назоратини ўрнатиш имкониятини кенгайтиради; тўртинчидан, суд тизимида манфаатлар тўқнашуви (коррупция) ҳолатларини келтириб чиқарувчи сабаб ва шарт-шароитларни аниқлаш ва уни таҳлил қилиш, бу иллатга қарши самарали курашиш ва унинг олдини олиш механизмлари такомиллаштирилади.

Хулоса қилиб айтганда, Мурожаатномада адолатли суд-ҳуқуқ тизими борасидаги ислохотларни давом эттиришга қаратилган ғоя ва ташаббуслар мантиқий изчиликка асосланлиги ва бир-бирини тўлдириб бораётганлиги яққол кўриниб туради. Зеро, уларнинг туб негизидан инсон, унинг манфаатларини таъминлаш, фаровонлигини ошириб бориш сингари инсонпарвар ва адолатпарвар ғоялар мужассам. Ушбу ғояларнинг ҳаётий ижросини таъминлаш кўп сонли ҳуқуқшунос кадрлар, хусусан, Янги Ўзбекистоннинг судьялар корпусига, суд тизими ходимларига зиммасига жуда катта масъулият ва юксак вазифалар юклатилиши алоҳида таъкидлаш ўринлидир.

Ахмад ИСМОИЛОВ, “Шухрат” медали соҳиби, юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD)

Шу билан бирга, Президент Администрацияси томонидан сўнгги йилларда қўрилган тезкор чора-тадбирлар натижа бера бошлагани ижобий ҳолат сифатида қайд этилгани бежиз эмас. Ўтган қисқа даврда, яъни янги тизим йўлга қўйилганидан буён ўтган уч ойда 50 га яқин йирик наркогуруҳ қўлга олинган ва катта миқдордаги наркотик моддалар муомаладан чиқарилган – буларнинг барчаси тўғри ёндашув ва қатъий назорат самарасидир.

Йиғилишда кўрсатиб ўтилган рақамлар, танқид остига олинган камчиликлар ҳар қандай жиноятчиликка қарши курашиш — вақтинчалик кампания эмас, балки доимий, тизимли ва принципиал масала эканлигини яна бир бор яққол кўрсатди. Бу йўлда барча масъуллардан аниқ натижа ва шахсий жавобгарлик талаб этилади.

Янада муҳими, ҳар бир фуқаро доимо огоҳ бўлса ҳамда жамиятимизда аҳиллик ва бирдамликни биргаликда кучайтирсак, ўшанда ҳар қандай таҳдиду хатарларга муносива тўсиқ қўя оламиз.

Турмуш чорраҳаларида

Ота фарзандларини

Мамлакатимиз 1992 йил 9 декабрда ратификация қилган “Бола ҳуқуқлари тўғрисида”ги Конвенциянинг 9-моддасига кўра, иштирокчи-давлатлар бола ўз ота-онасидан уларнинг хоҳишларига зид равишда айрилиб қолмаслигини таъминлайди-лар, ваколатли органлар суд қарорига кўра, қўлланилган қонун ва тартиб-таомилларга мувофиқ бундай айрилиш боланинг энг яхши манфаатлари йўлида зарурлигини аниқлаган ҳолатлар бундан мустасно.

Бундай ажрим, масалан, ота-оналар болага шафқатсиз муносабатда бўлган ёки

у тўғрисида ғамхўрлик қилмаган ёхуд ота-оналар алоҳида яшаётган ва боланинг яшаш қоилага нисбатан қарор қабул қилиши керак бўлган у ёки бу аниқ ҳолатда зарур бўлиши мумкин.

Мазкур конвенциянинг 27-моддасида иштирокчи давлатлар ҳар бир боланинг жисмоний, ақлий, маънавий, ахлоқий ва ижтимоий ривожланиши учун зарур турмуш даражасига эга бўлиш ҳуқуқини эътироф этиши белгиланган.

Оила кодексининг 73-моддасига кўра, ота-она ўз болаларини тарбиялаш ҳуқуқига эга ва тарбиялаши шарт.

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Шунингдек, ҳуқуқбузарликлар профилактикасига масъул бўлган барча идоралар олдига муҳим вазифалар қўйилди ва асосий куч-воситалар айнан шу мақсад учун сафарбар этилди.

Қарор ижроси мутасадди ташкилотлар, айниқса, Сенат томонидан алоҳида назорат қилиб борилмоқда. Хусусан, Сенат бошчилигида тузилган ишчи гуруҳи аъзолари томонидан ушбу қарорнинг бажарилиши ҳамда 2025 йил 5 март куни Коррупцияга қарши курашиш миллий реңгаши йиғилишида давлатимиз раҳбари томонидан белгиланган вазифалар ижроси бўйича барча ҳудудларда ўрганишлар ўтказиб келинмоқда.

Ушбу янги қонун ҳам ушбу ўрганишларда аниқланган камчиликларни бартараф этишга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир. Бинобарин, Сенат бошчилигида тузилган ишчи гуруҳ аъзолари юртимизнинг криминоген вазияти оғир маҳаллаларига чиққан ҳолда, ҳар бир содир этилган жиноятнинг сабаб ва омилини аниқлашга ўрганишларда аниқланган камчиликларни бартараф этишга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир. Бинобарин, Сенат бошчилигида тузилган ишчи гуруҳ аъзолари юртимизнинг криминоген вазияти оғир маҳаллаларига чиққан ҳолда, ҳар бир содир этилган жиноятнинг сабаб ва омилини аниқлашга ўрганишларда аниқланган камчиликларни бартараф этишга қаратилганлиги билан аҳамиятлидир.

Айни жараёнда маҳалла профилактика инспекторлари ва аҳолини қийнаб келаётган бир қатор муаммолар янада ойдинлашди. Хусусан, биринчидан, маҳаллаларда шахсга нисбатан етказилаётган тан жароҳати билан боғлиқ ҳамда оғир оқибатли жиноятлар содир этилишига асосан совуқ қуролдан қонунга хилоф равишда фойдаланиш ҳолатлари сабаб бўлаётганлиги аниқланди.

Амалдаги қонунчиликда жазо чораси қўлланилганидан сўнг бир йил давомида такроран соғуқ қурол олиб юрганлик учун жавобгарлик мавжуд эмаслиги ушбу турдаги ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга қаратилган чора-тадбирлар самарадорлигига салбий таъсир кўрсатмоқда.

Ўрганиш натижаларига кўра, 2024 йилда республикамиз бўйича 31 минг 612 нафар, 2025 йилнинг 9 ойида эса, 29 минг 471 нафар шахс совуқ қурол олиб юрганлиги учун маъмурий жа-

вобгарликка тортилган. Мазкур даврда ўткир тигли ашёлар билан боғлиқ жами 861 та жиноят содир этилган.

Иккинчидан, амалдаги қонунчиликда оилавий (маиший) зўравонлик билан боғлиқ жиноят содир этган шахсларнинг ўқотар қуролдан фойдаланиш ҳуқуқидан маълум муддатга маҳрум этиш механизми мавжуд эмас. Бу, ўз навбатида, ҳимоя ордери берилган ҳамда оилавий (маиший) зўравонликка учраган жабрланувчи-

рақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар наркологи диспансерлари таркибига тузилади-ган наркологик экспертизаларни ўтказиш учун ихтисослаштирилган тиббий комиссиялар томонидан амалга оширилмоқда. Бундай амалиёт, ўз навбатида, бир қатор муаммоларни юзага келтирмоқда.

Масалан, Мўйноқ туманида истиқомат қилувчи фуқаро наркологик касалликка чалинганлигини аниқлаш учун

вомида такроран содир этганлиги учун маъмурий жавобгарлик, хусусан, ҳуқуқбузарлик ашёларини мусодара қилиб ёки мусодара қилмай, базавий ҳисоблаш миқдорининг беш бараваридан ўн бараваригача миқдорда жарима солишга ёки ўн беш суткагача муддатга маъмурий қамоққа олишга сабаб бўлиши белгиланмоқда.

Иккинчидан, Жиноят кодексининг 126'-моддаси тўртинчи – саккизинчи қисмларида кўзда тутилган оилавий зўравонлик билан боғлиқ жиноятларни содир этганлик учун судланганларга судланганлик ҳолати тугалланганлигидан ёки олиб ташланганлигидан ёхуд амнистия акти қўлланилганлигидан кейин ўн йил давомида рухсатнома бермаслик, шу билан бирга, агар ҳуқуқбузарда ўқотар қурол мавжуд бўлса, балки бир йил давомида бир марта маъмурий жавобгарликка тортиш эмас, балки бир йил давомида бир марта маъмурий жавобгарликка тортилганлик асос бўлиши белгиланмоқда.

Тўртинчидан, шахсни мажбурий даволанишга муҳтож деб топиш ваколатини олиш ҳудудларда ихтисослаштирилган туманлараро тиббий комиссияларга ҳам бериш, шунингдек, наркологик экспертизаларни ўтказиш учун ихтисослаштирилган туманлараро тиббий комиссияси тузиладиган олиш ҳудудлар рўйхати Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланиши назарда тутилмоқда.

Мухтасар айтганда, ушбу янги қонуннинг қабул қилиниши келгусида маҳаллаларда хавфсиз муҳитни яратиш ва ҳуқуқбузарликларнинг барвақт олдини олиш бўйича жойларда профилактика инспекторларининг иш самарадорлигини оширишга хизмат қилади.

Яъни 2009 йил апрель-май ойларида ушбу постда ишламаган. Бу ҳолат ҳам айбоннинг ноқонуний эканлигини кўрсатади.

Янги тахрирдаги Конституциямизнинг 28-моддасида **“Айбдорликка оид барча шубҳалар, агар уларни бартараф этиш имкониятлари туяган бўлса, гумон қилинувчининг, айбланувчининг, судланувчининг ёки маҳжумнинг фойдасига ҳал қилиниши керак”**, дея қайд этилган.

Ана шу ва бошқа ҳуқуқий асосларга таянган Фарғона вилояти суди жиноят ишлари бўйича Фарғона вилояти судининг 2010 йил 5 ноябрдаги ҳукмини бекор қилиб, Алишер Абдуллаевни айбсиз деб топди ва оқлади.

Суд ҳукмида оқланувчига ўзига етказилган мулк, маънавий ва бошқа зиён оқибатларини Жиноят процессуал кодексининг 304-312-моддалари тартибда бартараф қилиш ҳуқуқи ҳам тушунтирилди.

Хулоса қилиб айтиш мумкин, А.Абдуллаев сингари муқаддам ноҳақ айбланган шахсларнинг оқланиши давлатимиз раҳбари ташаббуси билан амалга оширилаётган суд-ҳуқуқ ислохотларининг самарасидир. Пировардида “Янги Ўзбекистон – янги суд” тамойили ҳаётда ўз ифодасини топиб, ҳамюртларимизнинг одил судловга бўлган ишончи ортиб бормоқда.

Феруза СИДДИҚОВА,
Фарғона вилояти суди судьяси

Парламент фаолияти

Қонунчиликдаги янгиликлар

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Ушбу қонун лойиҳаси билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга бир қатор қўшимча ва ўзгартишлар киритилмоқда. Хусусан, автотранспорт воситасининг босиб ўтган масофасини кўрсатувчи одометр ускунаси кўрсаткичлари ўзгартирилганлиги ёки одометр ускунаси алмаштирилганлиги билан туриб, автотранспорт воситасини реализация қилишдан олдин харидорга бу ҳақда маълум қилмаслик ва маълум қилмаслик ҳақида таъминлаш маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги қонун лойиҳасида махсус ҳуқуқдан маҳрум қилиш жазоси бир ярим йилгача муддатга таъинланган бўлса, уни қисқартириш тўғрисида илтимоснома киритиш имконияти жазо муддатининг ярми ўтгач, бир ярим йилдан уч йилгача муддатга тайинланган бўлса, ундан икки қисми ўтгач, тақдим этилиши ўз ифодасини топмоқда.

Шу билан бирга, махсус ҳуқуқдан маҳрум қилиш муддатини қисқартириш ҳуқуқи қўлланилмайдиган шахслар тоифаси ҳам белгиланмоқда.

Қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилинди ва Сенатга юборилди.

ДАВЛАТ ФУҚАРОЛИК ХИЗМАТИ ТИЗИМИДА МУҲИМ ЁНДАШУВ

Мажлисда **“Ўзбекистон Республикаси Президентининг Администрациясининг тузилмаси ҳамда давлат фуқаролик хизмати тизими такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига қўшимча ва ўзгартиришлар киритиш тўғрисида”**ги қонун лойиҳаси иккинчи ўқишда кўриб чиқилди.

Мазкур қонун лойиҳасида божхона, ички ишлар, прокуратура, миллий гвардия ходимлари ва судьялар Администрация раҳбари фармойиши билан бошқа давлат органларига ёки уларнинг тасарруфидаги ташкилотларга бошқарув ходими лавозимларига ўт-

лар (мансабдор шахслар) зиммасида бўлади.

Бундан ташқари маъмурий жавобгарликка тортилаётган шахс, жабрланувчи, адвокат ва қонуний вакилга судья ёки мансабдор шахснинг иштирокини рад қилиш масофасини кўрсатувчи одометр ускунаси кўрсаткичлари ўзгартирилганлиги ёки одометр ускунаси алмаштирилганлиги билан туриб, автотранспорт воситасини реализация қилишдан олдин харидорга бу ҳақда маълум қилмаслик ва маълум қилмаслик ҳақида таъминлаш маъмурий ҳуқуқбузарликлар тўғрисидаги қонун лойиҳасида махсус ҳуқуқдан маҳрум қилиш жазоси бир ярим йилгача муддатга таъинланган бўлса, уни қисқартириш тўғрисида илтимоснома киритиш имконияти жазо муддатининг ярми ўтгач, бир ярим йилдан уч йилгача муддатга тайинланган бўлса, ундан икки қисми ўтгач, тақдим этилиши ўз ифодасини топмоқда.

Шу билан бирга, махсус ҳуқуқдан маҳрум қилиш муддатини қисқартириш ҳуқуқи қўлланилмайдиган шахслар тоифаси ҳам белгиланмоқда.

Қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қабул қилинди ва Сенатга юборилди.

Мажлисда қонун ҳужжатларига мувофиқ, улар кадрлар захирасига киритилиши мумкинлиги ёки хизмат стажининг ҳисобга олиниши билан боғлиқ нормалар назарда тутилмоқда.

Шунингдек, давлат хизматида илқ бор қабул қилинган ходимлар билан меҳнат шартномаси дастлаб бир йил муддатга тузилиши, “Давлат хизматидаги кириш” махсус курсларини ва маляка ошириш курсларини ўтати ҳамда инсон ресурсларини бошқаришга оид маълумотлар ва ҳужжатлар фақатгина hgm.gov.uz платформасида шаклландirilishi белгиланмоқда.

Мажлисда қонун лойиҳаси қабул қилинди ва Сенатга юборилди.

ЗЎРАВОНЛИҚДАН ЖАБРАНГАН АЁЛЛАР ВА БОЛАЛАРНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ МЕХАНИЗМЛАРИ КУЧАЙТИРИЛМОҚДА

даги ташкилотларга тазйиқ ва зўравонликдан жабрланганлар ҳамда уларнинг вояга етмаган болаларининг манфаатларини қўзлаб, судларга давлат божи тўламасдан ариза, шикоят ва даъволар тақдим этиш, суд мажлисларида қатнашиш ваколатларини бериш назарда тутилмоқда.

Бундан ташқари тазйиқ ва зўравонликдан жабрланганлар махсус марказларга жойлаштирилганда уларга бир ойгача бўлган муддатга вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақасини бериш кўзда тутилмоқда.

Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши тазйиқ ва жабрланган хотин-қизларни ҳимоя қилиш тизимини янада такомиллаштиришга қаратилган қонун лойиҳаси ҳам иккинчи ўқишда кўриб чиқилди.

Мазкур қонун лойиҳаси билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига боланинг энг устун манфаатлари тушунчасини киритиш тақлиф этилмоқда. Шунингдек, Ижтимоий ҳимоя миллий агентлиги ва унинг тизими-

даги ташкилотларга тазйиқ ва зўравонликдан жабрланганлар ҳамда уларнинг вояга етмаган болаларининг манфаатларини қўзлаб, судларга давлат божи тўламасдан ариза, шикоят ва даъволар тақдим этиш, суд мажлисларида қатнашиш ваколатларини бериш назарда тутилмоқда.

Бундан ташқари тазйиқ ва зўравонликдан жабрланганлар махсус марказларга жойлаштирилганда уларга бир ойгача бўлган муддатга вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик варақасини бериш кўзда тутилмоқда.

Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши тазйиқ ва жабрланган хотин-қизларни ҳимоя қилиш тизимини янада такомиллаштиришга қаратилган қонун лойиҳаси ҳам иккинчи ўқишда кўриб чиқилди.

Мажлисда қонун лойиҳаси қабул қилинди ва Сенатга юборилди.

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Утган йили оқланган шахслар орасида Фарғона вилояти божхона бошқармасининг “Фарғона” божхона пости инспектори вазифасида ишлаган Алишер Абдуллаев (исм-шарифлар ўзгартирилган) ҳам бор. Гап шундаки, А. Абдуллаев 2008 йил 18 декабрдан 2010 йил июль ойига қадар ушбу лавозимда фаолият юритган.

Аммо шундан сўнг А. Абдуллаевнинг бошига жиддий ташвиш тушади. Яъни инспектор пора олиш жинояти бўйича эҳтиёт чораси сифатида қамоққа олинган.

Аниқланишича, А.Абдуллаев божхона постидаги ҳамкасблари билан бирга 2009 йил апрель ойидан 2010 йилнинг январь ойига қадар “Форд” ва “Мерседес” русумли машиналарда картошка ҳамда олма маҳсулотларини Қирғизистондан Ўзбекистонга ноқонуний равишда, божхона назоратидан ўтказмасдан, ҳеч қандай тўсиқларсиз олиб кириш эвазига пост ҳудудига хизмат олиб борувчи Фарғона тумани ДСЭНМ врачлари ёрдамчилари М.Темиров ва Т.Турдиматов орқали Қ.Ҳабилловдан ҳар гал 10.000 сўмдан, жами 720.000 сўм, А.Турдалиевдан эса, 200.000 сўмни пора тариқасида олганлик айблов ҳам эълон қилинган.

Оқибатда А. Абдуллаев жиноят ишлари бўйича Фарғона вилояти судининг 2010 йил 5 ноябрдаги ҳукмига мувофиқ, Жиноят кодексининг 210-моддаси 3-қисми “б” банди билан айбдор деб топилган. У ушбу кодекснинг 45 ва 57-моддалари тартибда 3 йил муддатга божхона органларига ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилинган ҳолда, 4 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосига маҳжум этилган.

Айтиш керакки, Президентимиз ташаббуси билан Янги Ўзбекистонда кечаётган суд-ҳуқуқ ислохотлари Алишер Абдуллаевга ҳам умид бағишлади. Шу боис у Фарғона вилояти судига кассация шикояти билан мурожаат қилиб, ўзининг айбсизлигини исботловчи бир қатор далилларни

Моҳият

ЯНГИ ҚОНУН:

МАҲАЛЛАЛАРДА ХАВФСИЗ МУҲИТНИ БАРҚАРОРЛАШТИРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛАДИ

ларнинг тўлиқ ҳимоясини таъминлаш имконсизлигини кўрсатади.

Бугунги кунда республикамиз бўйича оилавий (маиший) тазйиқ ва зўравонликни содир этган, шунингдек, ҳимоя ордери билан чекловлар ўрнатилган шахсларнинг 182 нафаридан ўқотар қурол мавжудлиги аниқланган.

Учинчидан, амалдаги қонунчиликда атрофдагиларнинг хавфсизлиги ва соғлиғига таҳдид солаётган ёхуд жамоат тартибини, бошқа шахсларнинг ҳуқуқларини бузаётган, психоактив моддалар таъсиридан мастлик ҳолатида маъмурий ҳуқуқбузарликлар содир этган шахсни мажбурий даволанишга жойлаштириш учун шахс бир йил ичида камида икки марта маъмурий жавобгарликка тортилган бўлиши белгиланган. Оқибатда бундай шахсларга ўз вақтида тегишли чора кўриш имконияти чекланмоқда.

Бу эса, ушбу шахслар томонидан жиноятлар содир этилиши ҳамда уларнинг оила аъзоларида асосли эътирозлар келиб чиқишига сабаб бўлмоқда.

Тўртинчидан, ҳозирда наркологик касалликка чалинган шахсни мажбурий даволашга муҳтож деб топиш Қо-

Нукус туманидаги диспансерга олиб борилиб, наркологик экспертиза хулосаси олинди. Наркологик касалликка чалинган шахс шу асосда суд томонидан мажбурий даволашга юборилади.

Мазкур ишни амалга ошириш учун мутасадди ходимдан ортиқча вақт ва сарф-харажатлар талаб этмоқда. Хусусан, ҳар бир ҳолат юзасидан 880 километр ортиқча йўл юришга тўғри келмоқда.

Ўрганишлар натижасида аниқланган шу каби муаммоларни бартараф этиш мақсадида амалдаги қонунчиликка тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритишни назарда тутувчи қонун лойиҳаси ишлаб чиқилиб, Қонунчилик палатаси томонидан қабул қилинди. Сенат томонидан маъқулланган ушбу қонун билан Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга, “Қурол тўғрисида”ги ҳамда “Наркологик касалликлар профилактикаси ва уларни даволаш тўғрисида”ги қонунларга тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритилиши назарда тутилмоқда.

Биринчидан, ҳудудларда ҳуқуқбузарлик ва жиноятларнинг олдини олиш мақсадида совуқ қуролни олиб юриш ҳуқуқбузарлигини бир йил да-

Оқлов

Ноҳақ айбланган инспектор

15 йилдан сўнг оқланди

дай тўсиқларсиз олиб чиқиб кетиш эвазига М.Темиров ва Т.Турдиматов орқали 160.000 сўм, 2010 йил февраль-апрель ойларида Х.Содиқовдан “Форд” автомашинасида Қирғизистондан Ўзбекистонга картошка ва олма, Ўзбекистондан Қирғизистонга эса, сабзи маҳсулотларини ноқонуний равишда олиб ўтиш учун ҳар сафар 5000 сўмдан, жами 120.000 сўмни пора тариқасида олганлик айблов ҳам эълон қилинган.

Оқибатда А. Абдуллаев жиноят ишлари бўйича Фарғона вилояти судининг 2010 йил 5 ноябрдаги ҳукмига мувофиқ, Жиноят кодексининг 210-моддаси 3-қисми “б” банди билан айбдор деб топилган. У ушбу кодекснинг 45 ва 57-моддалари тартибда 3 йил муддатга божхона органларига ишлаш ҳуқуқидан маҳрум қилинган ҳолда, 4 йил муддатга озодликдан маҳрум қилиш жазосига маҳжум этилган.

Айтиш керакки, Президентимиз ташаббуси билан Янги Ўзбекистонда кечаётган суд-ҳуқуқ ислохотлари Алишер Абдуллаевга ҳам умид бағишлади. Шу боис у Фарғона вилояти судига кассация шикояти билан мурожаат қилиб, ўзининг айбсизлигини исботловчи бир қатор далилларни

тақдим этди.

Чиндан ҳам, кассация инстанцияси судига собиқ инспекторнинг айбсизлиги ўз исботини топди.

— Тергов давомида тазйиқ ва қийноқлар туфайли менга қўйилган айбловларни бўйнимга олишга мажбур бўлганман. Бироқ ҳеч кимдан пора олманман, — дея кўрсатма берди А.Абдуллаев кассация инстанцияси судига.

А.Абдуллаевнинг фикрларини гувоҳлар А. Турдалиев, М. Темиров, Т.Турдиматов, Ш. Султонов ва Х. Содиқовларнинг кўрсатмалари ҳам тасдиқлади.

Маълум бўлишича, А.Абдуллаев “Фарғона” божхона постида 2009 йил 1 июндан бошлаб хизмат қилган.

тарбиясига ололмади, чунки...

Ота-она ўз болаларининг тарбияси ва камолоти учун жавобгар, улар ўз болаларининг соғлиғи, жисмоний, руҳий, маънавий ва ахлоқий камолоти ҳақида ғамхўрлик қилишлари шарт.

Ушбу кодекснинг 75-моддасига биноан, ота-оналик ҳуқуқи болалар манфаатларига зид тарзда амалга оширилиши мумкин эмас.

Болалар манфаатларини таъминлаш ота-она ғамхўрли-

гининг асосини ташкил қилиши лозим. Ота-оналик ҳуқуқини амалга оширишда ота-она болаларининг жисмоний ва руҳий соғлиғига, ахлоқий камолотига зарар етказишга ҳақли эмас. Болаларни тарбиялаш усуллари менсимаслик, шафқатсизлик, қўполликдан, инсоний кадр-қимматни камситувчи муомаладан, болаларни ҳақоратлаш ёки эксплуатация қилишдан холи бўлиши керак.

Суд юқоридаги ва бошқа қонун нормалари талаблари, шунингдек, иш юзасидан туман “Инсон” ижтимоий хизматлар маркази томонидан тегишли тартибда берилган

хулоса, Андижон давлат педагогика институти “Психологик хизмат маркази”нинг суд-психологик экспертиза хулосаси ва ишдаги бошқа ҳужжатларга таяниб, даъвогарнинг талабини қаноатлантиришни рад этиш тўғрисидаги хулосага келди.

Мазкур иш юзасидан тайинланган экспертиза хулосасида ҳам юқорида номи тилга олинган ҳар икки бола бувидан, яъни иш бўйича жавобгар билан яшашни хоҳлашлари, ҳиссий жиҳатдан бувисига кўпроқ боғлангани, отаси (даъвогар) билан бирга яшаш уларга руҳий жиҳатдан салбий таъсир кўрсатиши, қолаверса, болаларнинг бувиси билан бирга яшаш истегини билдиришга ташқи таъсир мавжуд эмаслиги, отаси бола-

ларга нисбатан кўпол муносабатда бўлиши ҳамда ўғай она билан фарзандлар ўртасида самимий ва илиқ муносабат йўқлиги баён қилинган.

Суд амалиётидан келтирилган ушбу мисолдан хулоса шуки, қонунчилигимизда вояга етмаган болаларнинг манфаатлари ҳамиша устувор. Зеро, ота-она болаларни тарбиялаш ва уларнинг камолоти учун имконият яратишга масъул эканлиги баробарида, оиладаги бирор-бир хатти-харакат манфаатларига зид бўлиши, уларнинг жисмоний ва руҳий камолотига салбий таъсир кўрсатиши мумкин эмас.

Иброҳим ЯҚУБЖОНОВ,
фуқаролик ишлари бўйича Қўрғонтепа туманлараро суди судьяси

◀ (Бошланиши 1-бетда)

Хирург жавоб бермади. Ичимда унинг Шентал билан бахшлашишни истардим, чунки ТошМИДагилар процесс озгина ўнг томонда пайдо бўлибди, бу ҳеч гап эмас, беш-ўн марта нурланиш билан ўтиб кетади, дейишган эди. Шундай бўлиб чиқишини бутун вужудим билан истаган ва ўзимни шунга ишонтиришга интилган эдим. Одам яхши гапнинг гадоси. Минг афсуски, ҳар доим ҳам яхши гап фойдали бўлиб чиқавермайди. Бутун ёз бўйи Тошкентда профессор К. мени яхши гап билан овутди, касалимнинг илдизини тополмай ўзини ҳам, мени ҳам қийнади. Клиникада у икки-уч соатгина бўлиб, беморларни юзаки, чала-чулла қўриб, кетиб қоларди. Шенталга, Наримон Муродхўжаевга ўхшаб, иш кунининг охиригача касалхонада бўлмасди. Унинг шогирди Б. Б. сўнгги операция пайти олган биопсия натижасини мен узоқ кутдим. 13 кун деганда жавоб келди. Тасодифан билиб қолдим. Б. Б. Кивега командировкага кетиб, менга қараб туришни ёш бир ординатор йигитта топширган эди.

Ўн учинчи кун эрталаб ундан жавоб келди, деб сўрадим.

— Кеча келган, — деди у. — Профессорга берганман.

— Ёмонми?

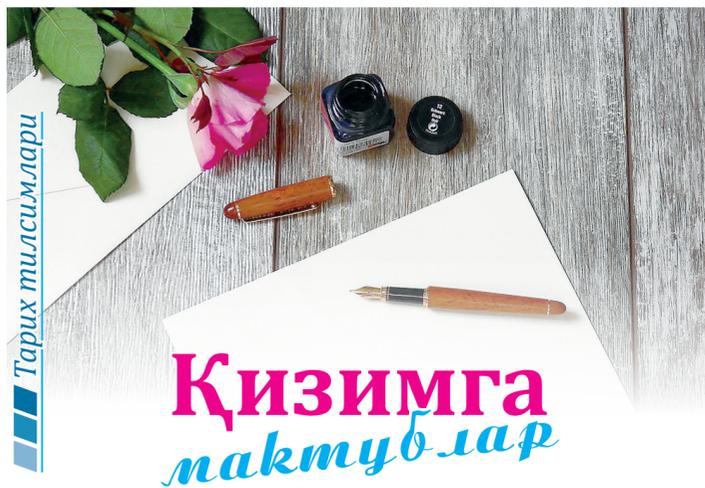
Хали алдашга ўрганмаган йигит ўзини йўқотиб қўйди.

— Профессордан сўранг, — деди кўзларини олиб қўлиб. Дарҳол тушундим. Ичим муз бўлиб, оёқларим бўшашиб кетди. Лекин ўзимни тутиб олиб, профессор кабинетига бордим. Ўзида экан. Нимадир чайнаб ўтирдим.

— Биопсия натижасини билсам, — дедим унга. — Кеча келган экан.

— Ҳа, зарур иш билан кетиб қолиб, сизга айтолмадим. Энди айтмоқчи бўлиб турдим. — У ўзигадаи нарсани ютиб, ўрнидан турди. — Хафа бўлмаг, нурланиш билан даволанаяспиз, ўтиб кетади...

Мен куюқ солмай чиқиб кетдим.

Қизимга мактублар

Шундан кейин уни кўрганим йўқ. Уйда бир ҳафта бўлиб, профессор Н.К.Муродхўжаев таклифи билан Москвага жўнадим. Яхши гап билан профессор К. кўйинини пуч ёнғоққа тўлдирди, унга ишондим. Минг афсуски, яхши гап даволамади, касал зўрайиб кетди. Мана, чап томоним ҳам соғ эмас экан. Буни ҳеч ким Тошкентда билмаган, шу сабабдан фақат томоғимнинг ўнг томонида радиация нурлари берилган, холос. Ўн мартадаёқ шишлар бироз қайтди.

Хирург қўриб бўлиб, менга қараб жилмайди.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

Шуни талаб қилинг.

— Операциягача қанча даволайсиз? — Касалхонада узоқ бўлишингизга тўғри келади. Нурланиш тўрт-беш ҳафта давом этади. Келишдикми?

Мен бош кимирлатдим. Аммо дилмига ғашлик чўқди. Одатда, ўлаётган одамдан охириги чора сифатида операцияга розилик сўрашади. Наҳотки, мен шундай аҳволда бўлсам? Йўқ, сихатим яхши, эс-хушим жойида. Томоғимдан бостириб келаётган касаллик билан ҳали курашаман, қараб ўтирмайман. Худо хоҳласа, соғайиб кетаман шу ердан. Аммо Татьяна Дмитриевна дилмига шубҳа ҳам солиб кетди. Нима яхшилигини мен — шифокор бўлмаган одам қаердан биламан? Шу заҳоти иккинчи фикр келди. Умид билан, жаҳонга номи кетган шу марказга келдим. Тошкентдан хат марказ раҳбарлари номига ёзилган. Улар мени ўз касалхоналарига жойлаштиришди. Қандай йўл билан даволашни улар яхши билишлари керак. Наҳотки, менга ёмонлик исташса, ё ҳафсаласизлик билан қарашса? Бундай бўлиши мумкин эмас. Шунинг учун нима дейишса, шунга рози бўлиш керакми? Аммо мендан

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

— Хуфия бир гап айтмоқчиман, — деди у. — Директоримиз катта хирург, тезкор, дадил одам. У операция таклиф қилди. Сиз рози бўлманг. Сизни аввал нур билан, кимёвий терапия билан даволаганимиз, кейин лозим бўлса, операция қилганимиз маъқул.

— Сизга жавоб. Душанба кунди директор хузурида бир қарорга келамиз.

— Умид борми?

— Хотиржам бўлинг, — деди нота-ниш хирург тирсагимни қисиб.

Мен чиқиб кетдим.

Орадан кўп вақт ўтмади. Палатага Татьяна Дмитриевна кириб келди.

истагимни сўрашса, Татьяна Дмитриевна берган маслаҳатни айтаман.

Шуни ўйлаб, бироз тинчидим. Палатага кириб, ёнбошладим. Лекин тинчлигим бузилган эди. Ҳар ҳолда, биронта одам билан, масалан, Наримон Муродхўжаев биланми, ё мени операция қилган Погосов биланми маслаҳат қилинса, ёмон бўлмасди. Қани энди, шу тоб овозим пайдо бўлиб қолса-ю, шу одамлар билан телефонда ўзим гаплашсам! Менда бундай имконият йўқ, бўлмайди энди. Телефонда мени фақат хотиним ва қизимгина тушунишди. Айниқса, одам кўп, сершовкин жойдан гапирсам. Зухрани қанчалик аямай, унга телефон қилгим келиб кетди. У холасининг ўзи тенги қизи Фаилларниқиди менга қозон овқат қилиб келмоқчи эди. Овқатдан ҳам кўра менга ҳозир Зухраниннг ўзи, маслаҳати керак. Биламан, телефон қилмаслигим керак. Қўлсам яна ташвишга қўяман. Лекин шуни била туриб, телефон қилдим. Эртарақ келишини сўрадим. Бечора ўша заҳотиёқ етиб келди.

Зухра, севгилим, яққо яғонам! Сабр-тоқатингга, меҳрингга, ақл-фаросатингга балли! Яхши ҳам ҳаётда сенга дуч келдим. Меҳрибон дўстим, маслаҳатгўйим, таянчим!.. Сен ҳар доим мени, менин тинчлигим, обрўйим, фароғатимни ўйладинг. Энди ҳеч иккиланмасдан, сидқидилдан айтишим мумкинки, сен бутун ҳаётингни менга бағишладинг. Қувончларимдан қувондинг, қайғуларимдан қайғурдинг, мен учун мендан кўпроқ азоб чекдинг. Бетоб кунларим бутун вужудинг, меҳринг, дилин билан менга малҳам бўлдинг!.. Мана, ҳозир ҳам ёнимдансан. Имкони бўлса, менин дардимни шундай суғуриб олсанг-у, ўзининг ичингга солсанг! Йўқ, жоним, сенин соғ юргангин — менин бахтим, қувончим. Ҳали қизимизни узатасан, нева-ра кўрасан. Худо менга яна қанча умр берган бўлса, ёнимда бўласан. Сенсиз менга бу ҳаёт қоронғу...

(Давоми келгуси сонда)

... **Хонқалик Пирназар ва Дониёр ўз касб-кори боис таниш эди. Дониёр хонанда, Пирназар эса, унинг овозини аудио тасмаларига муҳрлаш билан шугулланарди. Аммо кейинчалик уларнинг ораларидан "ола мушук" ўтди, бир-биридан аразлашди. Пирназарнинг айтишича, Дониёр билан оралари бузилишига унинг бежо қилиги сабаб бўлган.**

Аникроги, у мижоз сифатида Пирназарни йўқламай қўйди, хизматидан воз кечди. 2023 йилнинг январь ойида яқин танишларидан бирининг хонадонидаги базмада эса, Дониёр тилини тиёлмай ножиоз гапларни айтади. Қисқаса, оддийгина араздан бошланган келишмовчилик кейинчалик кек ва ғаразга айланади. Бироқ улар кўнгилларидаги ғаразни бир-биридан сир сақлашган. Хонқа тумани марказидаги тўйда улар яна бир-бирига рўпара келишади ва иккаласи ҳам сир бой бермай худди эски дўстдек бир-бирига кучоқ очиб, кўришади.

Тўй қизигандан-қизийди. Собиқ ҳамкорлар ўзаро "ярашув"ни ана шу тариқа нишонлашади. Тўйдан сўнг Дониёр даврадошлари: Даврон Болтаев, Зафар Қиличев ва Пирназар Абдуллаевни уйига таклиф этади. Улар ҳам унинг таклифини рад этишмайди. Тўн алламаҳалида Дониёрнинг уйда зиёфат янада авжига чиқади.

Ичкилик таъсирида улар буткул маст бўлиб қолишади. Шу мастлик боис бир неча йилдан буён Пирназар ва Дониёрнинг кўнгил тубида пинҳона қолиб келаётган кек ва ғараз яна жунбушга келади. Шу пайтгача ўзаро ҳурмат юзасидан бир-бирини "сиз"лаб келган рақиблар тўсатдан сенсирашга ўтишади. Бу "сенсираш" тез орада ўзгача ўзанга кўчади. Томонлар бир-бирини спортча "тирсаклар жанги"га таклиф қилишади. Унда Дониёрнинг кўли баланд келади. У ўз "ғалабаси"ни ошқора равишда рақибидан кўра анча кучли

ва чапдаст эканлиги билан изоҳлайди. Унинг бундай оҳангдаги маломадли дашонидан, табиийки, Пирназар баттар ғаразга минади. Шу боис "қўл жанги" ростмана кураш, кейин эса, даҳанаки олишувга айланади. Уйда кўтарилган шовқинни эшитиб, Дониёрнинг онаси ва турмуш ўртоғи хавотирга тушганча етиб келишади. Бироқ бу мажорани четдан туриб кузатаётган Даврон ва Зафар она ва келинга ҳеч қандай хавотирга ўрин йўқ, шунчаки ҳазил, дейишади.

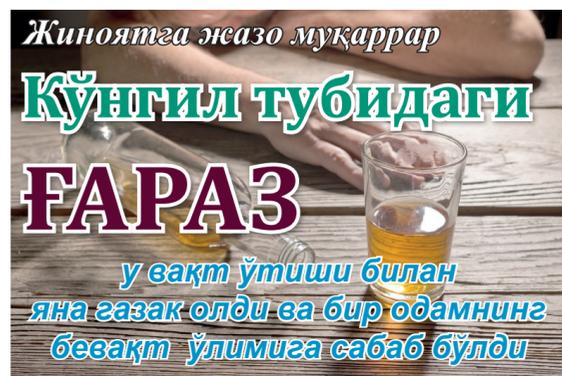
Аслида, Дониёр ўзини йўқотиб қўйгудек даражада маст эмасди. Шундай бўлса-да, анча вақтдан буён қасд ва ғараз ўтида ёниб келаётган Пирназарнинг вазоҳати олдида барибир ожиз қолади. Пирназар эса, пайт пайлаб, унинг орқа тарафидан келиб, бўйнидан бўғиб олади. Фақат орадан бироз фурсат ўтгач, кўлини рақибининг бўйнидан олди. Дониёр эса, хушини йўқотиб, "шилк" этиб ерга қулайди. Пирназар эса, бамайлихотир кийиниб, ҳамроҳларига қарата ғолибона оҳангда сўз қотди. Ерга чўзилиб ётган Дониёрга ишора қилиб, унинг бўйнидаги уйқу томирини топгани ва тинчлантириш ниятида ухлатиб қўйгани, уйқу эрталабки соат 10 гача давом этиши ва шундан сўнггина кўзини очилиши айтиди. Бунга нафақат Дониёрнинг ошналари, балки унинг онашори ва турмуш ўртоғи ҳам ишонишади. Улар туғни соат 3 ларда уй-ўйларига тарқалишади.

Уйига келиб, уйқуга кетган Пирназарни эса, тонги соат 5 ларда ички ишлар ходимла-

ри уйғотишади. Маълум бўлишича, меҳмонлар тарқалгач, онаси ва умр йўлдоши Дониёрни ўзининг хонасига ўтиб, ўрнига ётишга уннашган. У эса, она ва келинининг сўровига жавоб қайтармаган. Унинг нафаси сўнгганини ана шунда пайқашган. Ҳаялла-

ва тергов органлари масаланинг бу жихатига алоҳида эътибор қаратишди.

Суд жиноят қонунчилигининг бу борадаги талабларига қатъий риоя этди. Факт ва далилларнинг мақбуллиги тамойилига суянди. Жабрланувчининг қонуний вакили

май етиб келган "Тез ёрдам" шифокорлари аллақачон руй берган ўлим ҳолатини қайд этишган.

Пирназар судда ҳам, терговда ҳам Жиноят кодексининг қасддан одам ўлдиршига доир 97-моддаси 1-қисми бўйича ўзига қўйилган айбни тан олмади.

Албатта, жиноий қирдиқорлар, айниқса, жиддий ва оғир оқибатли қилмишларни шахсининг зиммасига асоссиз равишда юклаш мумкин эмас. Бундай мазмундаги даъво айбловга оид жиддий фактлар, далил-исботларни талаб қилади. Мавҳум ва тўлиқ текширилмаган, охиригача аниқланмаган факт ва далиллар айблов учун асос бўла олмайди. Конституцияимизнинг 27-моддасида таъкидлаганидек, ҳеч ким қонунга асосланмаган ҳолда хибсга олиниши, ушлаб турилиши, қамоққа олиниши, қамоқда сақланиши ёки озодлиги бошқача тарзда чекланиши мумкин эмас. Суд

У.Искандарова, гувоҳлар М. Зарипова, Д.Болтаев, З.Қиличевларнинг кўрсатмалари далил сифатида инобатга олинди. Шу янглиғ текширувлар, аниқлов тадбирлари асосида асл ҳақиқат юз кўрсатди. Д.Исмоиловнинг ўлими у ва гумонланувчи П.Абдуллаев ўртасидаги азалий низо, қасд ва ғараз боис келиб чиққан жанжал натижасида юз бергани, бу ҳодиса ичкилик таъсирида содир бўлгани тўлиқ ойдинлашди. П.Абдуллаев ўз рақибини қасддан ўлдирши мақсадида унинг учун ҳаётини муҳим саналган бўйин қисмини биллаги билан бўғиб, нафас йўллари буткул бекитиб қўйгани, ушбу қилмишни ўз хатти-ҳаракатининг ижтимоий хавфли оқибатларини англаган, унга кўзи етган ҳолда амалга оширгани яққол маълум бўлди.

Инсон ҳаётига суиқасд, чиндан ҳам, ўта оғир ва кечириммас жиноят. Конституция-мизнинг 25-моддасида қайд

қилинганидек, яшаш ҳуқуқи ҳар бир инсоннинг ажралмас ҳуқуқидир ва у қонун билан муҳофаза қилинади. Суд айбланувчи П.Абдуллаевга нисбатан жазо тайинлашда ана шу тамойилга қатъий амал қилди. Судланувчининг оилавий аҳволини, муқаддам судланмаганини — жазони енгиллаштирувчи, қилмиш мастлик ҳолатида содир этилганини эса оғирлаштирувчи ҳолат сифатида баҳолади. Жазо Жиноят кодексининг юқорида баён этилган 97-моддаси 1-қисми талабига монанд тарзда тайинланди. Судланувчи 12 йил муддатга озодликдан маҳрум қилинди. Жабрланувчининг қонуний вакилига эса, жиноят натижасида етказилган бошқа моддий ва маънавий зарарларни ундириш юзасидан фуқаролик ишлари бўйича судга мужолат қилиш ҳуқуқи тушунтирилди.

Инсон — жамиятнинг тенг ҳуқуқли аъзоси. Таъкидланганидек, уни ҳаётдан маҳрум этиш, соғлиғига раҳна солиш ёки ҳақ-ҳуқуқлари, қонуний манфаатларини бошқача тарзда бузишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ. Тафсилоти юқорида баён этилган жиноий ҳодиса ва унинг аянчли интиҳоси одамларни хушёр тортирмоғи, бир инсоннинг ҳаётдан бевақт кўз юмиши, яна бир шахннинг узоқ йиллик умри